CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

MGE 2018

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII
POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **11 czerwca 2018 r.**
GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**
CZAS PRACY: **180 minut**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

NOWA FORMUŁA

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 27 stron (zadania 1–36) oraz barwny materiał źródłowy (strony I–IV). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Barwny materiał źródłowy możesz wyrwać ze środka, ale po zakończeniu pracy włóż go do arkusza egzaminacyjnego.
3. Wskazane zadania wykonaj na podstawie barwnego materiału źródłowego. Barwną mapę szczegółową – materiał źródłowy do zadań od 1. do 5. – zamieszczono na stronie I załącznika.
4. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora prostego.
9. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
10. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MGE-R1_1P-183

MGE 2018

Układ graficzny
© CKE 2015

Zadania od 1. do 5. wykonaj, korzystając z barwnej mapy szczegółowej okolic Dąbrowy Górniczej (strona I barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 1.

Na fotografii przedstawiono fragment Zalewu Przeczycko-Siewierskiego.

www.m.peuk.fiiz.pl

Zadanie 1.1. (0–1)

Zaznacz nazwę miejscowości, którą na fotografii oznaczono literą X.

A. Siewierz

B. Boguchwałowice

C. Zarzecze

D. Tuliszów

Zadanie 1.2. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Fotografia została wykonana z samolotu znajdującego się nad

A. wzniesieniem Ostra Góra (D3).

B. zaporą na Czarnej Przemszy (B2).

C. parkingiem przy drodze krajowej nr 78 (B2).

D. murowanym, zabytkowym kościołem przy drodze krajowej nr 1 (C2).

Zadanie 2. (0–1)

Podaj dwie charakterystyczne cechy rzeźby obszaru przedstawionego w polu mapy IJ4 na północ od miejscowości Niegowonice i Grabowa.

1. .....

2. .....

Zadanie 3. (0–1)

Podaj dwie różnice środowiska geograficznego obszarów pokrytych lasami: las Szeligowiec (AB1) i las Bienia (EF4/5).

1. .....

.....

.....

.....

2. .....

.....

.....

.....

Zadanie 4.1. (0–2)

Odszukaj na mapie zakłady przemysłowe zaznaczone w polach FG5, E5/6, I1, J1, A5, GH3. Przyporządkuj do każdej z poniższych grup przemysłu po dwa zakłady przemysłowe – wpisz nazwy tych zakładów we właściwe miejsca.

Przemysł paliwowo-energetyczny:

1. .....

2. .....

Przemysł mineralny:

1. .....

2. .....

Przemysł metalurgiczny:

1. .....

2. .....

Zadanie 4.2. (0–1)

Na podstawie mapy podaj główny pozaprzyrodniczy czynnik lokalizacji koksowni na obszarze przedstawionym w polu FG5.

.....

.....

Zadanie 5. (0–1)

Oblicz wysokość Słońca w momencie górowania w dniu równonocy w miejscu, w którym znajdują się ruiny zamku w Siewierzu (pole D1/2). Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

Wysokość Słońca: .....

Zadanie 6.

Zadanie wykonaj na podstawie rysunku, na którym numerami 1–8 oznaczono planety Układu Słonecznego, a literami A–B pasy planetoid (strona II barwnego materiału źródłowego), i poniższego tekstu przedstawiającego jedną z hipotez tworzenia się planet.

Około 4,7 miliarda lat temu wirujący obłok gazowo-pyłowy zaczął zapadać się grawitacyjnie. W centralnej części obłoku powstało Protosłońce, wokół którego utworzył się wirujący dysk protoplanetarny. Gdy temperatura wewnątrz obłoku osiągnęła 10 mln ºC, Protosłońce rozbłysło, stając się Słońcem, a cząsteczki pyłu łączyły w coraz większe bryły materii – planetozymale. Bliżej Słońca, gdzie temperatura była najwyższa, mogły kondensować pierwiastki i związki ciężkie, tworząc grudki materii zbudowane głównie z metali i krzemianów. W zimniejszych rejonach kondensowały lekkie pierwiastki – wodór i hel – w postaci lodu. Około 3,5 miliarda lat temu dzięki grawitacyjnemu oddziaływaniu dużych planet oraz silnemu wiatrowi słonecznemu pozostałości dysku zostały wyrzucone z wnętrza Układu Słonecznego. Gazy i pyły niewykorzystane do budowy planet utworzyły pas asteroidów za orbitą Marsa oraz pas Kuipera położony za orbitą Neptuna.

Na podstawie: www.esop2009.pl

Zadanie 6.1. (0–1)

Planety Układu Słonecznego ze względu na budowę można podzielić na planety grupy ziemskiej oraz planety olbrzymy.

Wyjaśnij, dlaczego planety grupy ziemskiej mają inną budowę niż planety olbrzymy.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6.2. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Planety krążące bliżej Słońca niż pas planetoid oznaczony literą A mają krótszy czas obiegu wokół Słońca niż pozostałe planety Układu Słonecznego.	**P**	**F**
2.	Numerami 1, 2, 3 i 4 oznaczono kolejno planety: Merkury, Mars, Ziemia, Wenus.	**P**	**F**
3.	Pas Kuipera, skupisko ciał niebieskich, wśród których znajduje się Pluton, oznaczono na rysunku literą B.	**P**	**F**

Zadanie 7. (0–1)

Zadanie wykonaj na podstawie barwnej fotografii przedstawiającej oświetlenie Ziemi (strona II barwnego materiału źródłowego).

Uzupełnij zdanie – wpisz jedno z określeń podanych w nawiasie. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Na fotografii przedstawiono Ziemię znajdującą się w (*najmniejszym* / *największym*) ..... oddaleniu od Słońca podczas ruchu obiegowego.

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–2)

W tabeli podano informacje odnoszące się do cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej oraz do oświetlenia Ziemi w wybranych dniach w roku.

Przyporządkuj poniższe informacje do wymienionych w tabeli dni w roku. Wstaw znak X w odpowiednie komórki tabeli.

Informacja	21 III	22 VI	22 XII
W tym dniu okołorównikowy pas niskiego ciśnienia atmosferycznego jest przesunięty na półkulę północną.			
W tym dniu stały niż atmosferyczny występujący między komórkami Hadleya, znajduje się między zwrotnikiem Koziorożca a równikiem.			
Od tej daty na półkuli północnej przez najbliższe pół roku dzień jest dłuższy od nocy.			
W tym dniu Słońce góruje w zenicie nad równikiem.			

Zadanie 9. (0–1)

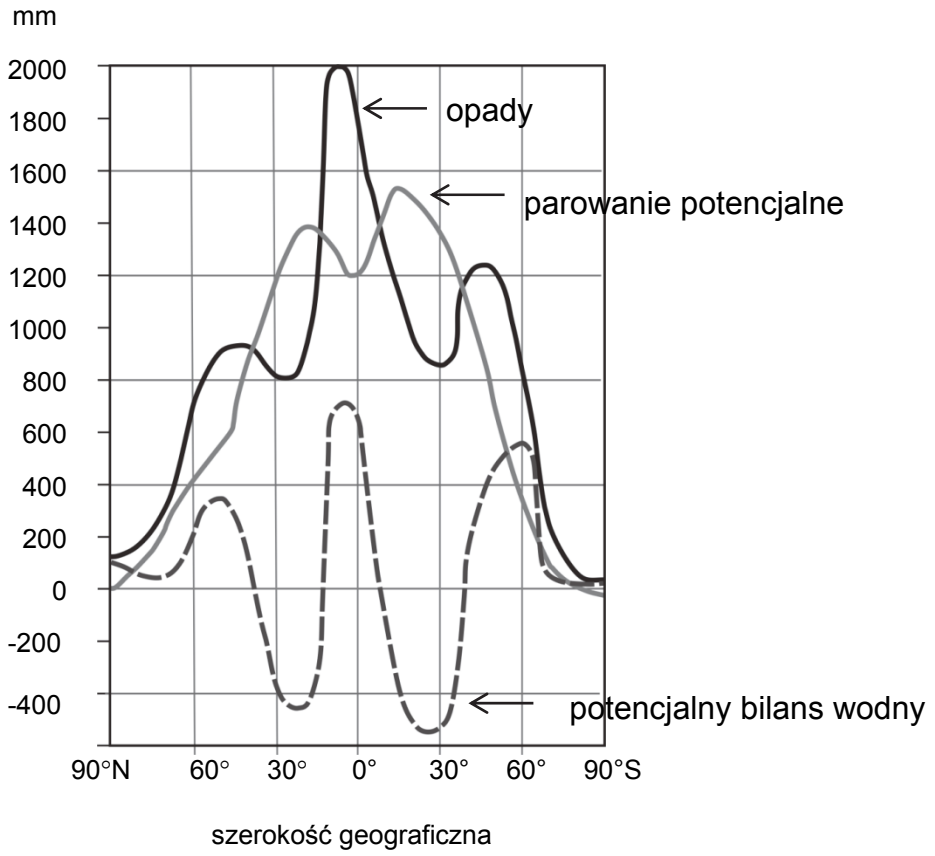
Dokończ zdanie – wybierz i zaznacz odpowiedź A albo B oraz jej uzasadnienie spośród odpowiedzi 1–3.

Na Półwyspie Skandynawskim w porównaniu z Półwyspem Labradorskim średnia roczna temperatura powietrza jest

A.	niższa,	gdyż	**1.**	większość obszaru Półwyspu Skandynawskiego jest położona w wyższych szerokościach geograficznych niż Półwysep Labradorski.
			2.	tylko Półwysep Skandynawski oblewają wody prądu morskiego płynącego z niższych szerokości geograficznych.
B.	wyższa,		**3.**	Półwysep Skandynawski leży w zasięgu oddziaływania całorocznego ośrodka wysokiego ciśnienia.

Zadanie 10.

Na wykresach przedstawiono średni roczny południkowy rozkład parowania potencjalnego, opadów atmosferycznych i potencjalnego bilansu wodnego w milimetrach na rok.

Na podstawie: R. Domachowski, D. Makowska, *Geografia. Vademecum maturzysty*, Warszawa 2009.

Zadanie 10.1. (0–1)

Na podstawie wykresów oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	W środkowej części Antarktydy opady atmosferyczne są bardzo małe z powodu tworzenia się tam całorocznego ośrodka niskiego ciśnienia.	**P**	**F**
2.	W strefie klimatów umiarkowanych na półkuli północnej występuje większa roczna suma opadów atmosferycznych niż w strefie klimatów umiarkowanych na półkuli południowej.	**P**	**F**
3.	W szerokościach okołozwrotnikowych ujemny potencjalny bilans wodny wynika z faktu, że parowanie potencjalne przewyższa opady.	**P**	**F**

Zadanie 10.2. (0–2)

Wyjaśnij, dlaczego w strefie międzyzwrotnikowej występuje zróżnicowanie wielkości opadów atmosferycznych. Uwzględnij zróżnicowanie stałych ośrodków barycznych w tej strefie.

.....

.....

.....

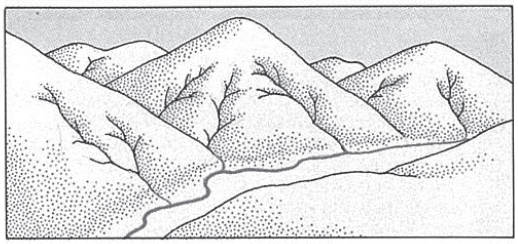
.....

.....

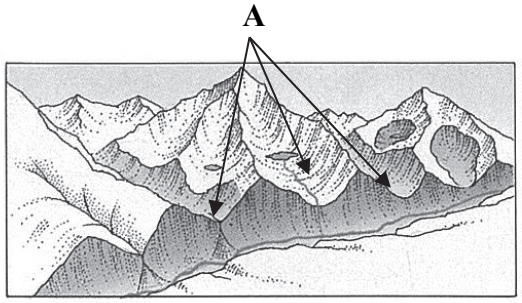
.....

Zadanie 11. (0–1)

Na rysunkach przedstawiono rzeźbę wybranego obszaru górskiego przed zlodowaceniem oraz po ustąpieniu lodowca górskiego. Literą A i strzałkami wskazano wybrane doliny.

Rys. 1. Obszar przed zlodowaceniem

Rys. 2. Obszar po zlodowaceniu

Na podstawie: W. Stankowski, *Geografia fizyczna z geologią*, Warszawa 1996.

Na skutek działalności lodowca górskiego rzeźba obszaru uległa przeobrażeniu, czego przykładem jest powstanie dolin zawieszonych, oznaczonych na rysunku literą A.

Na podstawie rysunków wymień dwie inne zmiany w rzeźbie przedstawionego obszaru, które zaszły wskutek działalności lodowca górskiego.

1. .....

2. .....

Zadanie 12. (0–1)

Zadanie wykonaj na podstawie fotografii przedstawiającej halit – minerał skałotwórczy tworzący jedną ze skał osadowych (strona II barwnego materiału źródłowego).

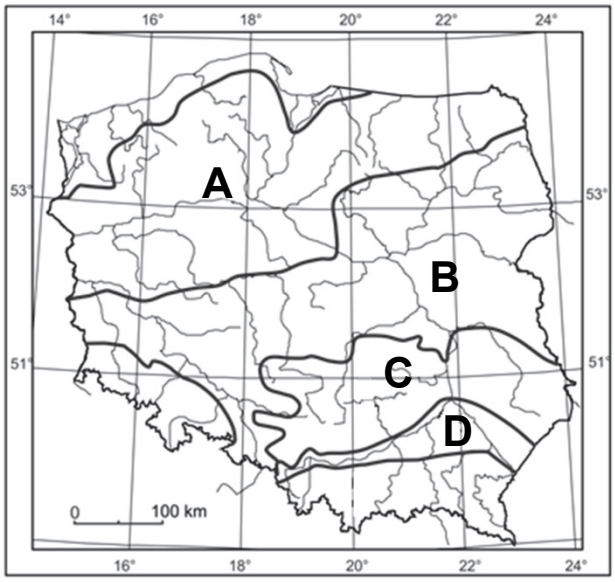
Dokończ zdanie – wybierz i zaznacz odpowiedź A, B albo C oraz jedną spośród odpowiedzi 1–3.

Minerał przedstawiony na fotografii tworzy skałę osadową

A.	okruchową,	która jest wykorzystywana do produkcji	**1.**	sody i kwasu solnego.
B.	pochodzenia organicznego,		**2.**	chloru i kwasu siarkowego.
C.	pochodzenia chemicznego,		**3.**	nawozów azotowych i fosforowych.

Zadanie 13. (0–1)

Na mapie literami od A do D oznaczono wybrane pasy rzeźby Polski.

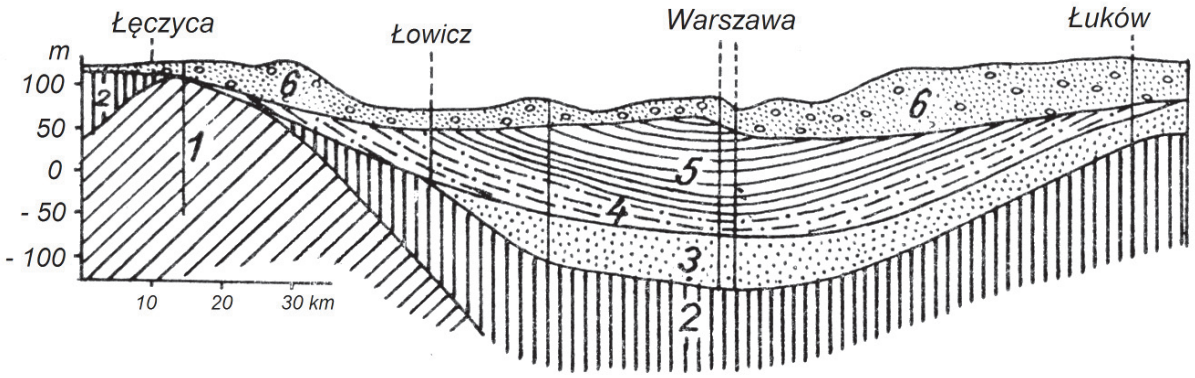

Na podstawie: *Atlas geograficzny dla szkół ponadgimnazjalnych*, Warszawa 2012.

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	W pasie rzeźby oznaczonym na mapie literą C występują między innymi gleby wytworzone na podłożu lessowym oraz ze skał węglanowych i siarczanowych.	**P**	**F**
2.	W pasie rzeźby oznaczonym na mapie literą B dominują gleby wytworzone ze skał akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej przy udziale borów sosnowych i mieszanych oraz lasów liściastych.	**P**	**F**
3.	Największy w Polsce kompleks gleb bagiennych i pobagiennych występuje w pasie rzeźby oznaczonym na mapie literą A.	**P**	**F**

Zadanie 14.

Poniżej przedstawiono przekrój geologiczny przez okolice Warszawy.

1 – wapienie jurajskie, 2 – margle kredowe, 3 – piaski oligoceńskie,
4 – piaski i iły mioceńskie formacji węgla brunatnego, 5 – iły plioceńskie, 6 – gliny polodowcowe

Na podstawie: M. Książkiewicz, *Geologia dynamiczna*, Warszawa 1968.

Zadanie 14.1. (0–1)

Na podstawie przekroju geologicznego wykaż wpływ budowy geologicznej na obecność oligoceńskich wód subartezyjskich w okolicach Warszawy.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14.2. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Wahania zwierciadła wód gruntowych występujących w utworach czwartorzędowych są wywoływane tylko przyczynami naturalnymi.	**P**	**F**
2.	Wody, które występują w warstwie piasków oligoceńskich, są wodami zaskórnymi i należą do wód strefy aeracji.	**P**	**F**
3.	Wody poziomu oligoceńskiego są czystsze niż wody poziomu czwartorzędowego.	**P**	**F**

Zadanie 15. (0–2)

Podaj nazwę ustroju rzecznego dominującego w Polsce. Wymień dwa negatywne skutki dla gospodarki wynikające z cech ustroju rzecznego Polski.

Nazwa ustroju rzek .....

Skutki:

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 16. (0–2)

Zadanie wykonaj na podstawie mapy województwa łódzkiego (strona III barwnego materiału źródłowego) i poniższej fotografii, na której przedstawiono okolice Tomaszowa Mazowieckiego.

www.poland24h.pl

Podaj, który typ krajobrazu – młodoglacjalny czy staroglacjalny – występuje w okolicach Tomaszowa Mazowieckiego. Odpowiedź uzasadnij, podając trzy cechy krajobrazu tego obszaru.

Typ krajobrazu .....

Cechy krajobrazu:

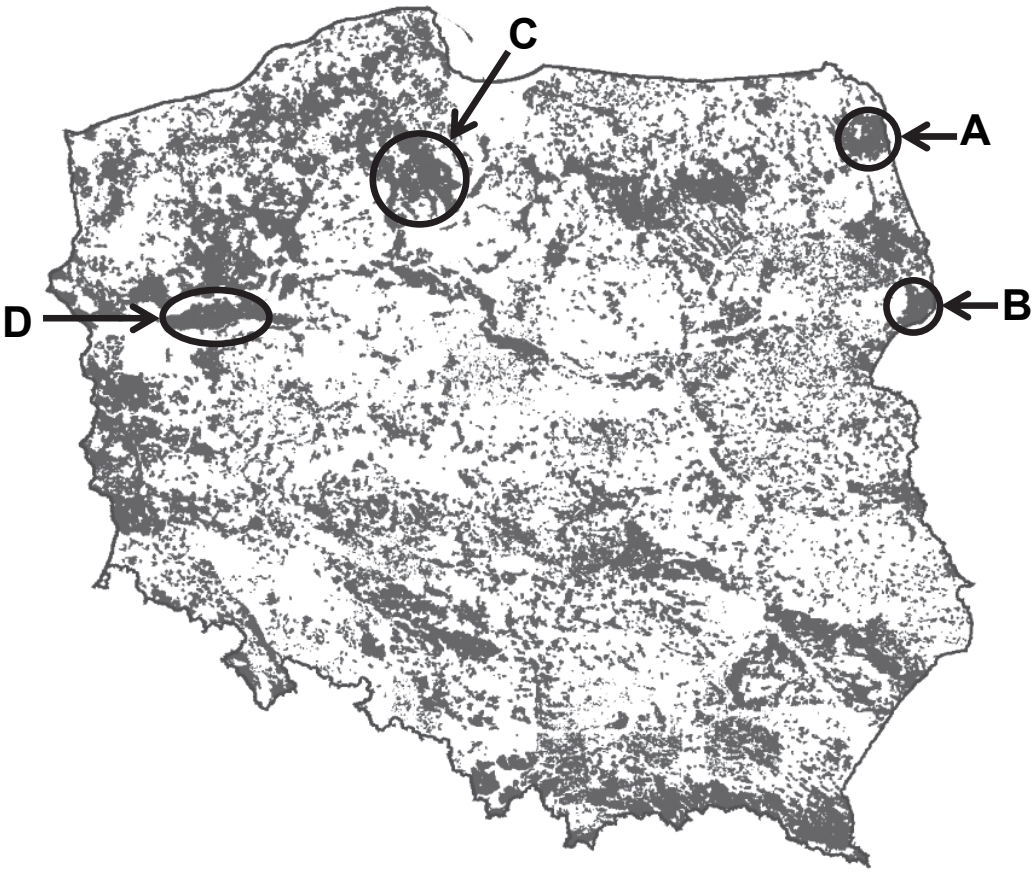
1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 17. (0–2)

Na mapie literami A–D oznaczono wybrane obszary Polski, na których występują zespoły leśne opisane w tabeli.

Na podstawie: www.bdl.lasy.gov.pl

W tabeli przedstawiono opis dwóch zespołów leśnych.

Przyporządkuj do każdego opisu właściwy obszar leśny – zaznacz jedną z dwóch liter A albo B oraz C albo D. Podaj nazwę własną obszaru leśnego, którego dotyczy opis.

Opis zespołu leśnego	Obszar (zaznacz literę)	Nazwa własna zespołu leśnego
Dużą część stanowią lasy o charakterze pierwotnym. Najbardziej rozpowszechnione są lasy grądowe z przewagą grabów i dębów.	**A** / **B**	
Jeden z największych kompleksów borów sosnowych w Polsce. Lasy porastają m.in. obszar rozległych równin sandrowych.	**C** / **D**	

Zadanie 18.

Zadanie wykonaj na podstawie własnej wiedzy i fotografii (strona III barwnego materiału źródłowego), na której przedstawiono profil gleby występującej na półkuli północnej, w tym – także w Polsce. Na profilu gleby numerami od I do IV oznaczono wybrane poziomy glebowe.

Zadanie 18.1. (0–1)

Dokończ zdanie – wybierz i zaznacz odpowiedź A, B albo C oraz jej uzasadnienie spośród odpowiedzi 1–3.

Na fotografii przedstawiono profil

A.	gleby brunatnej,	o czym świadczy	**1.**	występowanie poziomu IV w profilu gleby.
B.	gleby bielicowej,		**2.**	duża miąższość profilu gleby przekraczająca 1 m.
C.	czarnej ziemi,		**3.**	jasna barwa poziomu II oraz rdzawa barwa poziomu III.

Zadanie 18.2. (0–2)

Przyporządkuj poziomy glebowe, oznaczone na fotografii numerami, do podanych poniżej informacji odnoszących się do zawartości głównych składników organicznych i mineralnych. Wpisz właściwe numery I–IV obok podanych informacji.

Poziom bogaty w związki żelaza .....

Poziom bogaty w związki organiczne .....

Poziomy ubogie w związki organiczne i mineralne ....., ...

Zadanie 19. (0–2)

W tabeli podano gęstość zaludnienia czterech wybranych województw Polski w 2014 r.

Województwo	Gęstość zaludnienia (osoby/1 km^2)	Przyczyna (wpisz literę wybraną spośród A–E)
śląskie	372	
małopolskie	222	
lubuskie	73	
podlaskie	59	

Na podstawie: *Regiony Polski 2015*, Warszawa 2015.

Dobierz do województw wymienionych w tabeli po jednej głównej przyczynie gęstości zaludnienia na obszarach tych województw. Wpisz właściwe litery w odpowiednie komórki tabeli.

A. Stałe wyludnianie się wsi oraz mało żyzne gleby.

B. Obecność dużej konurbacji o charakterze przemysłowym.

C. Duże zalesienie regionu oraz brak miast o liczbie ludności powyżej 200 tys. osób.

D. Kopalnie rud miedzi, wokół których rozwinęły się miasta górniczo-hutnicze.

E. Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych oraz duża aglomeracja monocentryczna.

Zadanie 20. (0–1)

W tabeli przedstawiono wartość wskaźnika obciążenia demograficznego w 2010 roku oraz jego prognozę do 2040 r. w regionach świata bardziej rozwiniętych (A) i mniej rozwiniętych (B).

Region świata	Liczba osób w wieku 14 lat i mniej (*a*) oraz 65 lat i więcej (*b*) na 100 osób w wieku od 15 do 64 lat				
	wiek	2010 r.	2020 r.	2030 r.	2040 r.
A	*a*	24,3	25,6	26,0	25,8
	b	23,8	30,2	37,7	42,5
B	*a*	44,3	41,7	38,3	36,1
	b	8,9	11,3	14,8	19,2

Na podstawie: stat.gov.pl

Uzupełnij zdania. Wpisz właściwe litery (A lub B), którymi oznaczono dane regiony świata.

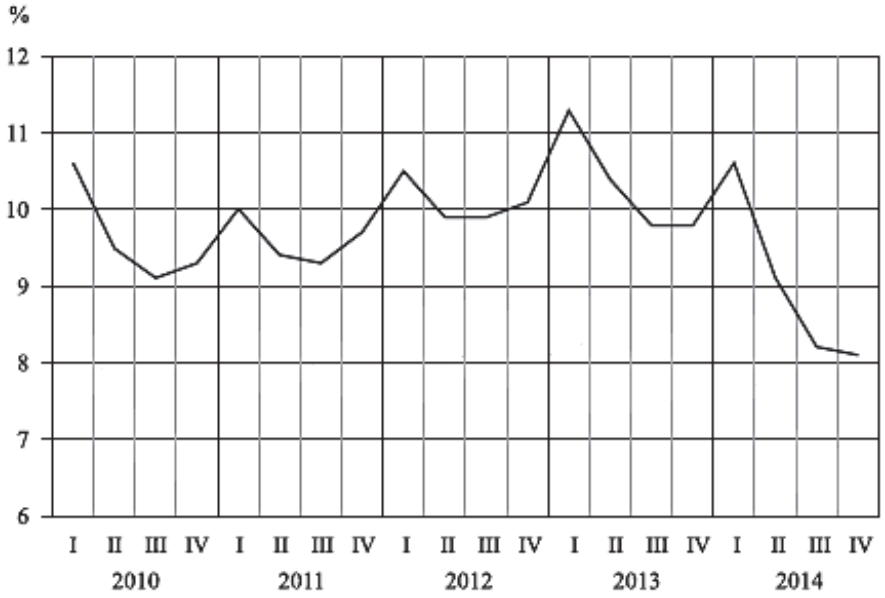
W 2040 roku wartość obciążenia demograficznego będzie większa w regionie ..... .

W 2010 roku osoby w wieku 15–64 lat stanowiły większy odsetek ludności w regionie ..... .

Do 2040 roku udział ludności w wieku poprodukcyjnym będzie dynamiczniej wzrastał w regionie ..... .

Zadanie 21. (0–1)

Na wykresie przedstawiono stopę bezrobocia w wybranym województwie Polski w poszczególnych kwartałach lat 2010–2014.

Na podstawie: *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego w 2014 r.*, warszawa.stat.gov

Wyjaśnij, dlaczego stopa bezrobocia zmienia się w ciągu roku.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. (0–2)

W tabeli przedstawiono strukturę ludności według grup wieku dla wybranych państw w 2015 r.

Państwo	Struktura ludności według grup wieku w %		
	0–14 lat	15–59 lat	60 lat i więcej
	30,8	60,3	8,9
	18,6	56,7	24,7
	16,5	69,8	13,7
Polska	15,0	62,6	22,4

Na podstawie: *Rocznik Demograficzny 2016*, Warszawa 2016.

Uzupełnij tabelę. Wpisz właściwe kraje wybrane z podanych poniżej.

Indie Francja Chiny Japonia

Zadanie 23. (0–1)

W Europie dominującą liczebnie religią jest chrześcijaństwo z takimi wyznaniami jak katolicyzm, prawosławie i protestantyzm.

Dobierz do podanych poniżej informacji odpowiednie wyznanie i nazwę państwa, w którym to wyznanie dominuje. Wyznania dobierz spośród podanych we wstępie do zadania, a nazwy państw – spośród podanych poniżej.

Albania Białoruś Francja Szwecja

1. Wyznanie to jest rozpowszechnione m.in. w Niemczech. Kładzie nacisk na pracę człowieka, która stanowi czynnik niezbędny do zbawienia.

Wyznanie: .....

Państwo: .....

2. Święta kościelne są obchodzone według kalendarza juliańskiego.

Wyznanie: .....

Państwo: .....

Zadanie 24. (0–1)

Tekst dotyczy rozpowszechnienia języka angielskiego na świecie.

Funkcję uniwersalnego języka handlu, dyplomacji, nauki i literatury pełniły greka i łacina, potem język francuski, a w czasach nowożytnych rolę tę przejął język angielski. Językiem angielskim jako ojczystym posługuje się obecnie około 500 milionów osób m.in. w Wielkiej Brytanii, USA, Kanadzie, RPA, Australii, Gujanie, Nigerii, Ghanie, a jako obcym – około 2 miliardów osób i ta liczba nadal rośnie.

Na podstawie: jezykowo.pase.pl

Uzasadnij dwoma argumentami, dlaczego język angielski stał się językiem uniwersalnym.

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

Zadanie 25.1. (0–1)

Na planie przedstawiono podział administracyjny miasta stołecznego Warszawy.

Na podstawie: warszawa.stat.gov.pl

W tabeli przedstawiono dane dotyczące zagadnień demograficznych wybranych dzielnic Warszawy w 2016 r.

Dzielnica Warszawy	Urodzenia żywe	Zgony	Saldo migracji ogółem
	w liczbach bezwzględnych		
Białołęka	2152	478	1752
Ochota	810	1206	63
Praga Północ	696	974	–381
Śródmieście	1058	1956	–379
Wesoła	305	152	257
Wilanów	761	164	1724

Na podstawie: warszawa.stat.gov.pl

Odszukaj na planie dzielnice wymienione w tabeli i na podstawie danych demograficznych sformułuj wniosek dotyczący zróżnicowania przyrostu rzeczywistego w dzielnicach Warszawy.

.....

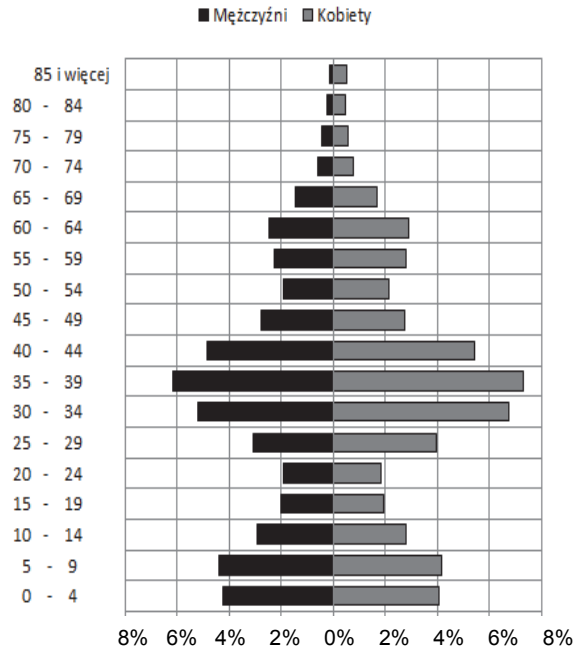
.....

.....

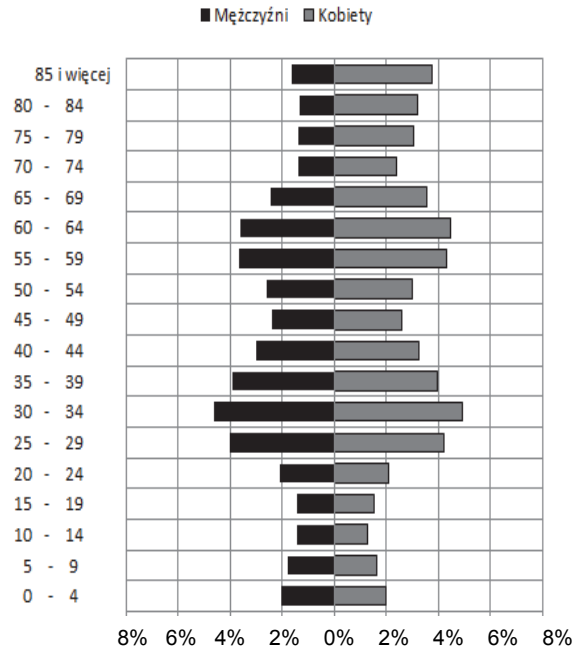
Zadanie 25.2. (0–1)

Na wykresach przedstawiono strukturę wieku i płci ludności dwóch warszawskich dzielnic: Białołęki i Śródmieścia.

Białołęka

Śródmieście

Na podstawie: www.demografia.stat.gov.pl

Podaj po jednym przykładzie działań wynikających ze struktury wieku ludności, które mogłyby podjąć urzędy dzielnicowe Białołęki i Śródmieścia, aby zagwarantować realizację społecznych potrzeb mieszkańców tych dzielnic.

Urząd Dzielnicy Białołęka:

.....

.....

.....

.....

.....

Urząd Dzielnicy Śródmieście:

.....

.....

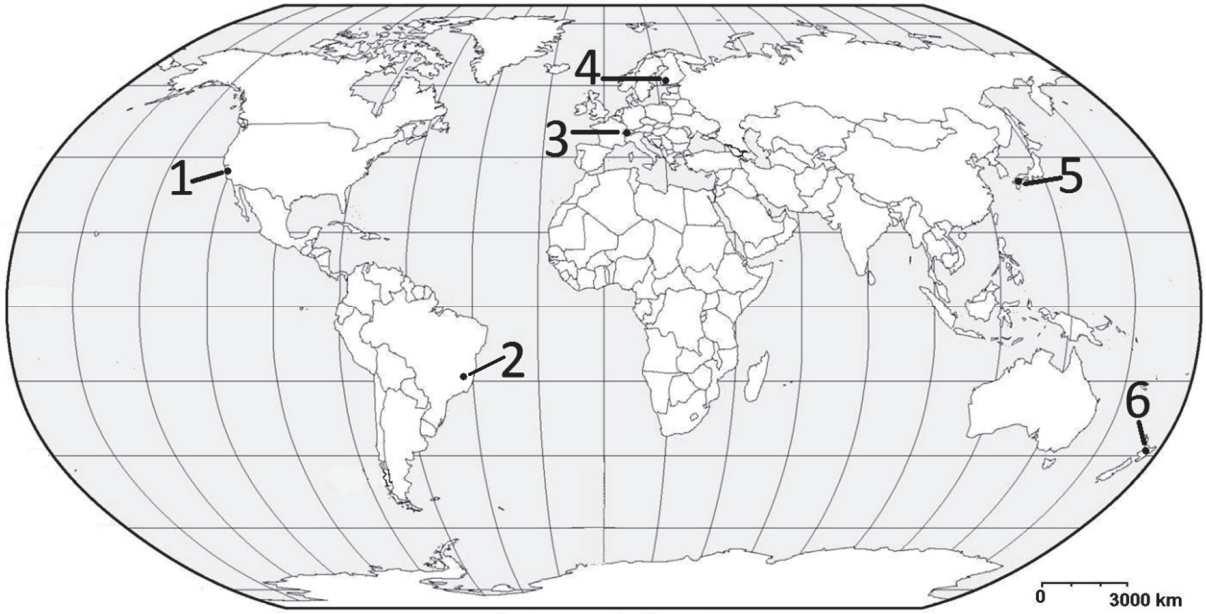
.....

.....

.....

Zadanie 26. (0–2)

Na mapie świata numerami od 1 do 6 oznaczono miejsca lokalizacji wymienionych poniżej przedsiębiorstw:
– Google w Kalifornii
– fabryka papieru w Helsinkach
– kopalnia odkrywkowa rudy żelaza w stanie Minas Gerais
– zakłady przemysłu farmaceutycznego w Bazylei
– stocznia w Nagasaki
– elektrownia geotermalna w Wairakei w Nowej Zelandii.

Na podstawie: *Atlas geograficzny dla szkół ponadgimnazjalnych*, Warszawa 2012.

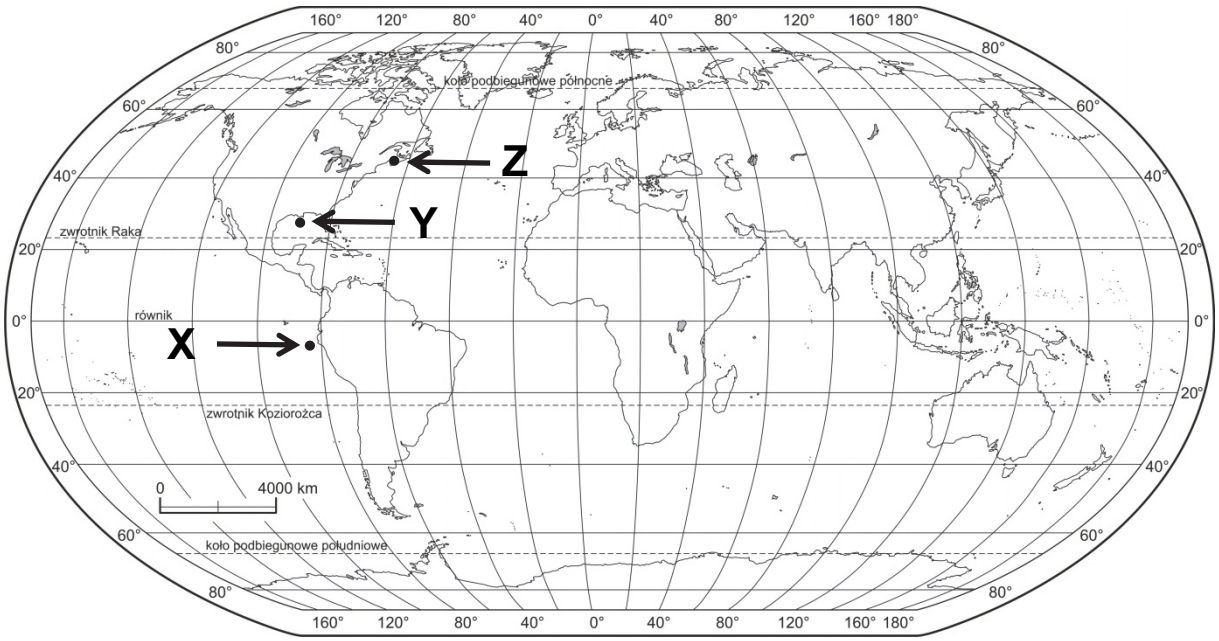
Uzupełnij poszczególne komórki w tabeli. Wpisz:
– numery, którymi oznaczono na mapie położenie przedsiębiorstw
– nazwy przedsiębiorstw
– główne czynniki lokalizacji przedsiębiorstw wybrane z podanych poniżej.

A. duże zasoby gorących wód
B. baza surowcowa
C. wysoko wykwalifikowana kadra
D. bliskość zakładów hutniczych
E. występowanie gleb I–II klasy bonitacyjnej

Miejsce lokalizacji przedsiębiorstwa (wpisz numer)	Przedsiębiorstwo	Główny czynnik lokalizacji (wpisz literę)
4.		
	Google	
		D
	elektrownia geotermalna	

Zadanie 27. (0–2)

Na mapie literami X, Y, Z oznaczono wybrane miejsca pozyskiwania zasobów mórz i oceanów.

Na podstawie: *Atlas geograficzny dla szkół ponadgimnazjalnych*, Warszawa 2012.

Uzupełnij tabelę. Przyporządkuj miejscom X, Y i Z najważniejsze pozyskiwane tam zasoby oraz czynnik umożliwiający ich pozyskiwanie. Zasoby przyrody oraz czynnik wybierz z podanych.

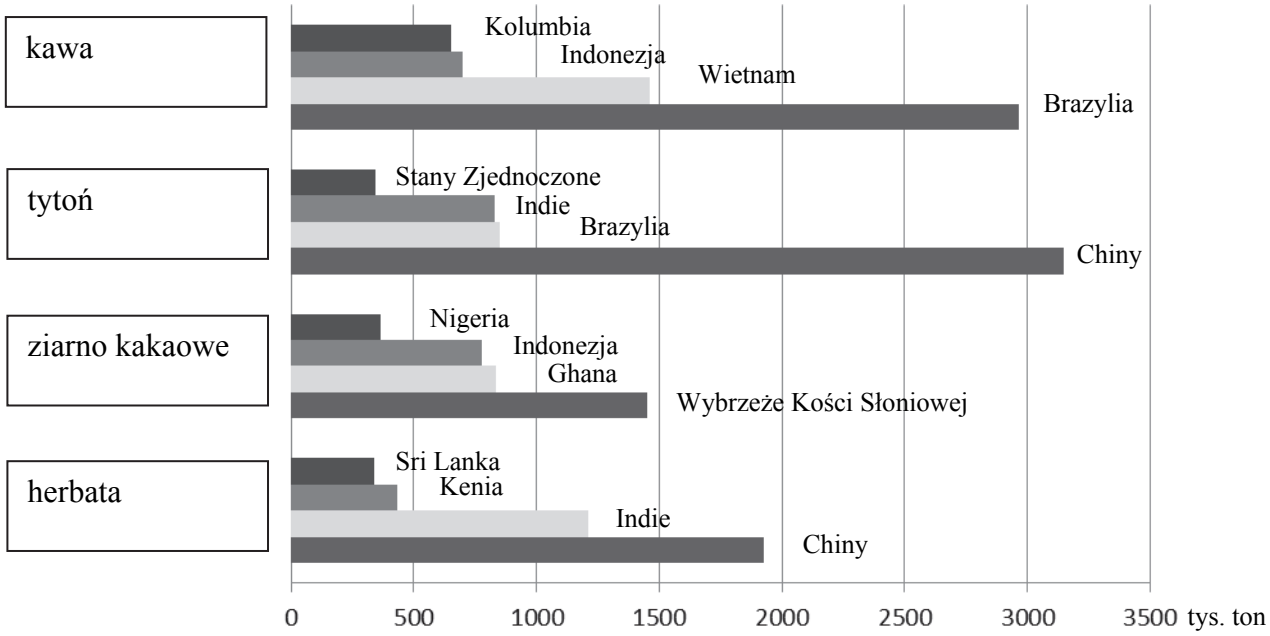
Zasoby przyrody:
1. energia wód
2. sól morska
3. surowce mineralne
4. organizmy żywe

Czynniki umożliwiające pozyskiwanie zasobów:
A. duża amplituda pływów morskich
B. upwelling
C. szelf kontynentalny
D. duże zasolenie wody

Miejsce na mapie	Zasoby (wpisz numer)	Czynnik (wpisz literę)
X		
Y		
Z		

Zadanie 28.

Na wykresach przedstawiono wielkość produkcji wybranych używek według największych producentów w 2013 r.

Na podstawie: *Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2015*, Warszawa 2015.

Zadanie 28.1. (0–1)

Trzej producenci ziarna kakaowego – spośród przedstawionych na wykresie – znajdują się w tym samym regionie jednego z kontynentów.

Podaj nazwę regionu, w którym znajduje się trzech z czterech głównych producentów ziarna kakaowego.

.....

Zadanie 28.2. (0–1)

Wymień wymaganie przyrodnicze, wspólne dla uprawy kawy i kakaowca, oraz wymaganie pozaprzyrodnicze, wspólne dla wszystkich upraw przedstawionych na wykresie.

Wymaganie przyrodnicze, wspólne dla uprawy kawy i kakaowca:

.....

.....

.....

Wymaganie pozaprzyrodnicze, wspólne dla wszystkich upraw przedstawionych na wykresie:

.....

.....

.....

Zadanie 29. (0–2)

Zadanie wykonaj na podstawie mapy, na której przedstawiono wielkości plonów i zbiorów buraków cukrowych w poszczególnych województwach w 2015 r. (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Poniżej wymieniono wybrane czynniki wpływające na wielkość produkcji roślinnej:

A. Krótki okres wegetacyjny, duża liczba dni z przymrozkiem.
B. Duży udział gospodarstw wielkoobszarowych i wysoka kultura rolna ukształtowana m.in. przez czynniki historyczne.
C. Okres wegetacyjny około 220 dni, znaczny udział średniej wielkości gospodarstw o wysokim stopniu towarowości.
D. Mała powierzchnia uprawy wynikająca z małych i rozdrobnionych gospodarstw.

Uzupełnij tabelę. Do każdej informacji dotyczącej wielkości plonów i zbiorów buraków cukrowych w 2015 r. przyporządkuj właściwe województwo i czynnik wpływający na wielkość zbiorów buraków cukrowych.

Lp.	Informacja	Województwo (podaj nazwę)	Czynnik (wpisz literę)
1.	W tym województwie plony wyniosły 677 dt z 1 ha, natomiast udział w zbiorach nie przekroczył 1%.		
2.	W tym województwie plony nieznacznie przekroczyły 600 dt z 1 ha, a udział w zbiorach był najniższy w kraju.		
3.	Województwo miało największy udział w zbiorach buraków cukrowych w Polsce, mimo plonów zbliżonych do średniej krajowej.		

Na podstawie: *Rocznik Statystyczny Rolnictwa 2016*, Warszawa 2016.

Zadanie 30. (0–2)

Zadecyduj, które informacje odnoszą się do rolnictwa intensywnego, a które – do rolnictwa ekstensywnego. Wstaw znak X w odpowiednie komórki tabeli, aby potwierdzić wybór właściwego typu rolnictwa.

Informacja	Rolnictwo intensywne	Rolnictwo ekstensywne
Przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego wynosi około 250 ha.		
Zużycie nawozów sztucznych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych przekracza 150 kg.		
Przeciętne wieloletnie plony pszenicy wynoszą około 20 dt/ha.		
Na jeden ciągnik przypada około 100 lub więcej ha użytków rolnych.		

Zadanie 31. (0–1)

Na fotografii przedstawiono zagospodarowanie rolnicze Wielkich Równin – obszaru uprawy pszenicy ciągnącego się od Teksasu po Dakotę Północną – charakterystyczne dla gospodarki prowadzonej na rozległych obszarach.

www.deere.com.au

Dokończ zdanie – wybierz i zaznacz odpowiedź A albo B oraz jej uzasadnienie spośród odpowiedzi 1.–4.

Wielkie Równiny charakteryzują się

A.	intensywnym	sposobem gospodarowania o wysokiej towarowości wynikającej z	**1.**	całorocznego okresu wegetacyjnego i obecności gleb należących do V–VI klasy bonitacyjnej.
			2.	wysokich nakładów kapitałowych ponoszonych na jednostkę powierzchni i wysokich plonów.
B.	ekstensywnym		**3.**	dużych zbiorów osiąganych przy stosunkowo niskich nakładach kapitałowych ponoszonych na jednostkę powierzchni.
			4.	wysokich nakładów pracy ludzkiej i sztucznego nawadniania, sprzyjających wydajności rolnictwa.

Zadanie 32.

W tabeli przedstawiono zużycie surowców energetycznych (w ekwiwalencie węgla kamiennego) według kontynentów w wybranych latach.

Kontynent	2000	2005	2010	2011
	w mln ton			
Afryka	408	451	532	534
Ameryka Południowa	445	495	607	624
Ameryka Północna i Środkowa	3 787	3 607	3 547	3 543
Australia i Oceania	185	194	195	197
Azja	3 829	5 197	6 812	7 280
Europa	3 476	3 399	3 354	3 283

Na podstawie: *Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2015*, Warszawa 2015.

Zadanie 32.1. (0–1)

Jednym ze wskaźników zmian zachodzących w gospodarce światowej jest zużycie surowców energetycznych.

Wymień kontynent, na którym w roku 2011 w porównaniu z rokiem 2000 nastąpiła największa zmiana w zużyciu surowców energetycznych, oraz przedstaw przyczynę odnotowanej zmiany.

Kontynent: .....

Przyczyna: .....

.....

.....

.....

Zadanie 32.2. (0–1)

Wyjaśnij, podając dwa argumenty, dlaczego w latach 2000–2011 w Europie i Ameryce Północnej wielkość zużycia surowców energetycznych systematycznie się zmniejszała.

1. .....

.....

.....

2. .....

.....

.....

Zadanie 33.

Zadanie wykonaj na podstawie mapy, na której przedstawiono obszar położony wokół Góry Kamieńsk – zwałowiska zewnętrznego kopalni węgla brunatnego „Bełchatów” (strona IV barwnego materiału źródłowego).

Zadanie 33.1. (0–2)

Podaj cztery przykłady zmian, które wystąpiły w środowisku geograficznym w wyniku funkcjonowania kopalni „Bełchatów”.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

4. .....

.....

Zadanie 33.2. (0–1)

Przedstaw trzy przykłady korzyści społeczno-ekonomicznych, wynikających z rekultywacji zwałowiska zewnętrznego.

1. .....

2. .....

3. .....

Zadanie 34. (0–1)

W tabeli przedstawiono informacje dotyczące wpływów i wydatków (w mln dolarów USA) związanych z turystyką zagraniczną w Egipcie w latach 2005, 2010 i 2013.

Rok	Wpływy z turystyki (w mln USD)	Wydatki na turystykę (w mln USD)
2005	6851	1629
2010	12528	2240
2013	6044	3014

Na podstawie: www.stat.gov.pl

Uzasadnij, dlaczego mimo wzrostu wydatków na turystykę odnotowano w Egipcie spadek wpływów z turystyki.

.....

.....

.....

Zadanie 35. (0–1)

Na mapie politycznej Afryki szarą barwą wyróżniono terytorium jednego z państw.

Na podstawie: *Atlas geograficzny świata dla szkół ponadgimnazjalnych*, Warszawa 2013.

Zaznacz dwie informacje odnoszące się do państwa zaznaczonego na mapie.

A. Jest członkiem OPEC.

B. Ma ujemny bilans wodny.

C. Graniczy z Angolą i Sudanem Południowym.

D. Wśród formacji roślinnych największy zasięg ma tu wilgotna sawanna.

E. Rzeki mają duże przepływy i niewielkie wahania stanów wód w ciągu roku.

Zadanie 36. (0–1)

W tabeli przedstawiono strukturę importu i eksportu według grup towarów Chin, Islandii i Japonii w 2014 r. Państwom przyporządkowano numery od 1. do 3. (kolejność nazw państw nie ma związku z kolejnością numerów).

Grupa towarów	Import (w %)			Eksport (w %)		
	1.	2.	3.	1.	2.	3.
towary rolno-spożywcze	2,6	7,7	10,0	2,6	0,7	41,7
surowce, paliwa mineralne, smary	30,5	38,7	28,7	2,2	4,0	5,3
chemikalia	9,8	7,8	9,1	5,7	10,6	2,2
maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	37,0	23,7	31,1	45,8	58,5	5,8
produkty przetwórstwa przemysłowego	20,1	22,1	21,1	43,7	26,2	45,0

Na podstawie: *Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2015*, Warszawa 2015.

Zaznacz odpowiedź przedstawiającą poprawną kolejność państw, dla których przedstawiono w tabeli strukturę importu i eksportu.

A. 1. Chiny, 2. Islandia, 3. Japonia

B. 1. Japonia, 2. Islandia, 3. Chiny

C. 1. Chiny, 2. Japonia, 3. Islandia

D. 1. Japonia, 2. Chiny, 3. Islandia

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*